

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р **Зорница Димитрова Петрова**

по пиано и клавирен съпровод

в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” - Пловдив

за присъждане на научна и образователна степен „Доктор”

на

Гергана Ленкова Несторова

по професионално направление

030802 „Музикално и танцово изкуство”,

по научна специалност „Музикознание и музикално изкуство”

в Клавирна катедра при Инструментален факултет

на НМА „Проф. Панчо Владигеров”

на тема

**Клавирната изразност и аспекти на интерпретацията в соловите
творби за пиано на Юлия Ценова**

Творчеството на композиторката Юлия Ценова отдавна и безапелационно е заело своето място в „класическото поле” на българския музикален модернизъм. Появилите се в последните години от живота ù 4 солови клавирни произведения на свой ред присъстват пълнокръвно в концертната практика на именити пианисти като Стела Димитрова-Майсторова и Димитър Цанев. Какво по-хубаво от това за духовната битийност на ранонапусналата този свят българска жена-

композитор?! Разгръщайки дисертационния труд на Гергана Несторова „Клавирна изразност и аспекти на интерпретацията в соловите творби за пиано на Юлия Ценова” се убеждавам, че в нейно лице „хубавото” се е прехвърлило и в ареала на пианистичната научна мисъл.

От приложената справка за концертна дейност е ясно, че клавирното творчество на Юлия Ценова е репертоарно за младата пианистка. То битува в концертните ù изяви редом със знакови клавирни произведения, редом с качественни фестивални и конкурсни програми. Видимо стилския афинитет и личното пристрастие към това клавирно наследство логично довежда до неговото богато и задълбочено изследване, до правдиво научно позициониране на определен изпълнителски опит и визия.

Създаденият дисертационен труд съдържа Увод, три глави, Заключение и Списък на приносите в рамките на 125 страници. В библиографската справка са отразени 34 заглавия. Освен това е използван филмов материал за Юлия Ценова („Молитва на стената” - 2002 - БНТ) и интервю с композиторката (Студио Музика - 1998 - БНР).

Първата глава на труда поставя творческото присъствие на Юлия ценова „в измеренията на музикално-историческото време”. Още тук Гергана Несторова прави заявка за съществените достойнства на своето изследване:

- задълбочено и точно аналитично мислене;
- пълна яснота за творбите по отношение на тяхната естетическа и технологична проблематика;
- широки стилски познания, необходими за разчитането на една свръх-оригинална музикална „семантика”;
- богата културологична ерудиция, която обяснява и организира сложните изразни компоненти на тези произведения, повлияни (по думите на Веса Цинандова) от оригиналните идеи на „един неомузически синкретизъм”;

- жив и цветист литературен стил, неизкушен да преразказва биографично, но търсещ причинно-следствена логика между сътвореното и личните философски послания.

Втора глава се определя като „Опит за систематизация и периодизация в клавирната музика на Юлия Ценова през определени творчески и оперативни ракурси”. Трябва да се отбележи, че тук Гергана Несторова успешно насочва към основните белези в творчеството на композиторката като ги ситуира в контекста на цялостния ѝ естетико-философски мироглед. В профила на тази систематизация се откриват:

- интензивната смислова асоциативност на четирите клавирни творби;
- разнообразието на емоционални състояния - от сакралната тишина до „неистовия” клавирен блясък;
- широкозастъпен алеаторен подход, който движи вътрешните структури в рамките на общата формална стабилност;
- метроритмичната причудливост;
- навлизането в импровизационните пространства на джаза;
- сонорните ефекти;
- минимализма;
- ударния подход към пианото, клъстерните техники и свързаните с всичко това педални модели (включително “knocking”).

Трета глава от дисертацията носи заглавие „Интерпретационно аналитични подходи към соловите клавирни творби на Юлия Ценова”. Безспорно това е централната аналитична зона на труда. В нея Гергана подробно разглежда всички, действително всички подробности от изключително сложната фактурна „топография” на 4^{те} произведения: „Триптих за клавиатура”; “Musica solitudinis”; „Четири молитви”; “q. f.f.f.s”.

Анализът обхваща всяка особеност на минеарната и в същото време вертикално подредена тъкан, обяснява алеаторните модели, сонорните ефекти, вълните на “sound effect”, щриховото разнообразие.

С подчертана ерудиция и смел изказ докторантката навлиза в сферата на числовите интервали, „семантиката” на интонационните модели. Подплътена с много примери, тази инструментална глава се прочита „на един дъх”. Нещо повече - оставя впечатление за творческа фантазия и сила на тълкуването.

Бих искала да отбележа, че структурата на Трета глава в своя голям информационен обем търпи оптимизиране при едно бъдещо издаване на труда. Мисля, че по-ясна схематизация на разглежданите явления „ще ги подреди”. Ще подчертае „общото” и „различното”, ще открие типичните за стила процеси, ще постигне „учебна пригледност” на знанието. Защото ползата от написаното е огромна и тя остава за бъдещето. Остава за „изкушените” да изпълняват клавирната музика на Юлия Ценова.

След всичко, казано дотук, приемам с респект изведените приноси моменти на научни труд. Считам за напълно заслужено присъждането на научната и образователна степен „доктор” за Гергана Несторова и се обръщам към уважаемото жури да изготви предложение до съответния факултетен съвет.

05.11.2019 г.
Пловдив

доц. д-р Зорница Петрова